

Hongersnood in Ethiopië en onze rol

De hongersnood in de Hoorn van Afrika is de ernstigste sinds 60 jaar. Dat roept vragen op. Hoe groot is die nood dan? Meer specifiek, hoe is de situatie in Ethiopië? En wat is de rol van diaspora en van mensen die solidair zijn met de mensen in de Hoorn van Afrika?

ETHIOPIË Volgens internationale organisaties verkeren op dit moment 4,5 miljoen mensen in Ethiopië in nood; in april 2011 waren dat er nog maar 3,2 miljoen. De meeste zijn pastoralisten in het zuiden en zuidoosten van het land. Daar wonen onder meer de Somali en de Oromo Borana. Op sommige plekken heeft het al een jaar niet of nauwelijks geregend. Op andere plekken is wel regen gevallen, maar op het verkeerde moment; daardoor hebben zaadjes niet kunnen ontkiemen. Het gevolg is dat oogsten niet opkomen en doorgroeien, dat vee sterft en dat ook steeds meer mensen in gevaar komen.

HOORN VAN AFRIKA In de gehele Hoorn van Afrika verkeren 12 miljoen mensen in de gevarenzone. De droogte begon in Noord Kenia en verspreidde zich vandaar naar het zuiden en oosten van Ethiopië en naar zuidelijk Somalië.

INSTABIEL De situatie wordt verslechterd door de politieke situatie in de Hoorn. Zo heeft Somalië geen goed bestuur en is het land verdeeld door strijd. In Ethiopië speelt mee dat de plaatsen waar droogte en hongersnood het hardst

toeslaan ver weg zijn gelegen van de hoofdstad. De regering heeft wel om bijna 400 miljoen dollar extra buitenlandse hulp gevraagd maar lijkt het probleem ook enigszins te bagatelliseren.



Somalische vluchtelingen in Dolo Ado
Foto: World Food Program

CRISIS Volgens internationale hulporganisaties zijn bijna 2 miljoen Somaliërs ontheemd in hun eigen land en is een kwart miljoen Somaliërs de grens naar Ethiopië en Kenia overgestoken. In de kampen in en rond Dadaab in Kenia zitten al 440.000 mensen. Het aantal in het kamp in Dolo Ado in Ethiopië op de grens met Kenia en Somalië is van 40.000 voor

de zomer gestegen naar 120.000 nu. Ethiopië vangt ook tienduizenden hongervluchtelingen uit Sudan op.

Op dit moment sterft één mens per dag op de duizend vluchtelingen. Bij één dode op 10.000 mensen per dag wordt al gesproken van een crisis. Van de kinderen onder de vijf jaar sterven er twee keer zo veel als van mensen uit andere leeftijdsgroepen.

Volgens de Ethiopische regering verkeren 250.000 mensen in direct levensgevaar, volgens hulporganisaties en anderen zijn dat er bijna drie keer zo veel. Het aantal Ethiopiërs dat hulp behoeft is 4,5 miljoen.

PINDAPASTA Tientallen vrouwen, gekleed in witte jassen en met plastic handschoenen aan, draaien overuren om pinda's tot pasta te verwerken. Hilina Foods in Addis Abeba produceert 1.200 ton zakjes pindapasta per maand. Een zakje bevat bijna 100 gram pindapasta. Dat bericht Luc van Kemenade in het septembernummer van IS. Grootste afnemers zijn UNICEF en het Wereldvoedsel Programma, die de pinda pasta aan kinderen in kampen uitdelen. De meeste pinda's zijn in Ethiopië gekweekt, maar als de pinda oogst voorbij is, gaat Hilina Foods pinda's uit India en Zuid Afrika importeren.



Foto: IS/Luc van Kemenade

REDENEN OM WEL/NIET TE HELPEN

Onlangs somde Afrika-redacteur Dick Wittenberg van NRC Handelsblad veertien redenen op om geen hulp te geven aan de hongerslachtoffers in de Hoorn van Afrika. Tot de redenen behoorden zwak bestuur, geweld, corruptie, falen van de hulp en, in het geval van Ethiopië, het verpachten door de overheid van grote lappen landbouwgrond aan buitenlandse bedrijven. Op het eind noemde hij één reden om de slachtoffers wel te steunen: zij kunnen er zelf weinig aan doen en je moet een mens niet laten stikken. Volkskrant columnist Sheila Sitalsing kwam met een vergelijkbaar verhaal en een vergelijkbare conclusie: er is nu nood, dan moet je nu geven; daarna gaan we weer aan de slag met al die zwakheden. De twee journalisten lijken zich aan te sluiten bij de hulppessimisten: Veel hulp is weggegooid geld, geef vooral noodhulp. In het septembernummer van IS is Marcia Luyten het oneens met de twee kranten. 'Zet geen hek om Afrika heen', roept zij op. Daarmee 'onttrekken we ons aan de verantwoordelijkheid om de allerarmsten te helpen zich te bevrijden van een systeem dat mensonterende armoede produceert'. Zij kreeg sterke steun van de Fatumo Farah en haar organisatie HIRDA, die vanuit Nederland hulp organiseert voor Somalië.

ROL DIASPORA Wat ontbrak in de discussie was de stem van een Ethiopiër. Waar blijven de Ethiopiërs in het publieke debat over hulp in Nederland? Waarom geen kreet om noodhulp voor Ethiopiërs in de knel? Lijden zij aan hetzelfde euvel als veel mensen in Addis Abeba, die denken dat het wel meevalt met de hongersnood, omdat die plaatsvindt in ver gelegen zuiden en oosten van het land?